

Ændringsforslag nr. 3, § 21, således ændret, og §§ 22-42

vedtoges uden afstemning.

Lovforslagets overgang til tredje behandling

vedtoges uden afstemning.

Tredje næstformand (Ove Jensen):

Jeg foreslår, at lovforslaget går direkte til tredje behandling uden fornyet udvalgsbehandling. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

11) Anden behandling af:

Forslag til lov om ændring af lov om ekstraordinære beskæftigelsesfremmende foranstaltninger i kommuner og amtskommuner.

(Lovforslag nr. L 157. Fremsat 28/2 80. Første behandling 19/3 80. Betænkning 8/5 80).

Der var stillet 1 ændringsforslag i betænkningen.

Uden for betænkningen var der ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslagets paragraffer, ændringsforslaget og spørgsmålet om lovforslagets overgang til tredje behandling sattes til forhandling under ét.

Forhandling

Dræbye (RV):

Vi har i betænkningen oplyst, at vi ville redegøre for vores stilling her ved anden behandling, og jeg skal med det samme sige, at vi vil støtte lovforslaget, men at vi også vil støtte det ændringsforslag fra SF, som går ud på at fastlægge en regel om, at de midler, der stilles til rådighed til bekæmpelse af ungdomsarbejdsløsheden, skal fordeles mellem kønnene i forhold til det antal arbejdsløse, der er af de to køn. Vi synes, dette er en hensigt, som også er udtrykt både af ministeren og af andre i forbindelse med behandlingen af spørgsmålet, men vi synes, det er fornuftigt at få det fastslået også i lovgivningen.

Jeg skal derudover knytte et par enkelte andre bemærkninger til lovforslaget, som det nu foreligger. Det er endda et spørgsmål, om det er til selve lovforslaget, for det er jo så åbent i sin karakter, at det i realiteten alene stiller nogle penge til rådighed og angiver nogle brede overskrifter for, hvorledes disse penge kan bruges, og under lovgivningen ligger der en lang række foranstaltninger og nu også de forsøg med en ungdomsgarantiordning, som bliver iværksat i Århus og Storstrøms amter.

Uanset at vi altså kan gå ind for lovforslaget med det ændringsforslag, som SF har stillet, er situationen den, at vi bestemt ikke mener, at der ikke er en række problemer med iværksættelsen af de foranstaltninger, som det offentlige vil gøre imod ungdomsarbejdsløsheden, og jeg skal pege på et par af dem, som vi finder er mest alvorlige.

Det er sådan – og det kan man regne sig til ud fra det materiale, der er fremlagt for udvalget – at de beløb, der i den enkelte kommune er til rådighed for den enkelte ungdomsarbejdsløse, varierer ret så betydeligt fra kommune til kommune. Den gennemgang, jeg har foretaget, viser, at der i hvert fald er en forskel på 12.000 kr. pr. ungdomsarbejdsløs – eller fra niveau 3.000 kr. pr. ungdomsarbejdsløs i de kommuner, der har de mindste beløb, og til niveau 15.000 kr. pr. ungdomsarbejdsløs i de kommuner, der har det højeste niveau.

Det er altså en af konsekvenserne af den måde, man stiller de midler til rådighed på, og vi synes nok, at det er en konsekvens, som må mane noget til eftertanke. Der er ikke nogen tvivl om, at man får lidt mere ud af pengene ved at have 5 gange så mange penge til rådighed pr. ungdomsarbejdsløs, og at det kan give nogle forskelle fra kommune til kommune af en betydelig størrelsesorden.

Det er også givet, at det for en række af de kommuner, der altså har relativt få beløb til rådighed pr. ungdomsarbejdsløs, kunne have været attraktivt, om staten var gået ind og mere direkte havde støttet dem, hvis de så i øvrigt tilvejebragte yderligere beløb.

Vi har bemærket de svar, der er kommet i den anledning, hvor ministeren har slået fast, at det også kunne give nogle uheldige konsekvenser i retning af at fastlåse de foranstaltninger, som man ville foretage, til bestemte beskæftigelsesprojekter i kommunerne, hvis

[Drøbye]

man f. eks. lavede en egentlig refusionsordning. Men vi synes, det nok måtte appellere lidt til fantasien hos regeringen, at vi på den ene side har disse meget store forskelle imellem kommunernes økonomiske muligheder og på den anden side har både et statsligt beløb og en statslig forpligtelse til at medvirke til at løse problemerne. Vi mener altså ikke, at man i det nuværende har fundet den endelige ordning, og vi synes, at det er noget, som man må arbejde videre med.

Endelig synes jeg også – og det er sagt tidligere, så det skal blive en ganske kort bemærkning – at der er og bliver nogle problemer, når man for et enkelt område er i en situation, hvor den løn, man får i et kommunalt beskæftigelsesprojekt som ung ufaglært, er større end den gennemsnitlige timeløn for ufaglærte i det samme område, og det er faktisk tilfældet for hovedstadsområdet, hvor alle, der er beskæftiget i kommunale ungdomsarbejdsløshedsprojekter, får en timeløn, der er lige knap 50 kr. Dette er ikke udtryk for, at vi mener, at det offentlige i forbindelse med beskæftigelsesprojekterne skal være løntrykkende, men skyldes et hensyn til de unge, der bliver ansat eller beskæftiget i disse projekter, og som får en forestilling om, hvad lønniveauet i øvrigt er på det område, hvor de beskæftiges, som ikke svarer til virkeligheden; det kan derfor give nogle problemer, når man går over til en udslusning. Det er jo sådan, at hvor udsivning og afgang i utide normalt betragtes som en dårlig ting, må man i ungdomsarbejdsløshedsprojekter og i kommunale projekter betragte det som en fordel, hvis det, der er alternativet, er beskæftigelse andetsteds. Der ligger i hele denne konstruktion en vis tilskyndelse til, at man under alle omstændigheder beholder sine unge lige så længe, som man har planlagt, og måske endda i sidste ende lidt længere, og det synes vi også kunne give anledning til overvejelse.

Med disse bemærkninger skal jeg anbefale både ændringsforslaget og lovforslaget.

Erenbjerg (S):

Jeg skal på socialdemokratiets vegne tilkendegive, at vi ikke kan støtte SFs ændringsforslag i den foreliggende form, men vi er villige til at drøfte problemet mere indgående, og derfor vil vi anmode om at få lov-

forslaget til fornyet udvalgsbehandling mellem anden og tredje behandling.

Bundgaard Nielsen (V):

SFs ændringsforslag vil begrænse kommunernes selvbestemmelsesret og deres muligheder for at vælge de løsninger, man lokalt finder bedst egnet til at løse netop deres problemer. Venstre er overbevist om, at man i amterne og kommunerne har udnyttet alle muligheder for at få de unge i beskæftigelse.

Der er i øvrigt grund til at nævne, at en stor del af de penge, staten har afsat til beskæftigelse, er afsat til områder, der især beskæftiger kvinder.

En udvidelse af de unges beskæftigelsesmuligheder får vi først, når der kommer en opgangsperiode for erhvervslivet, og det problem løses ikke af dette ændringsforslag. Venstre vil stemme imod ændringsforslaget.

Om indenrigsministerens lovforslag vil jeg sige, at da det nu kommer til ny udvalgsbehandling, kan vi vente med at tilkendegive vores stilling til senere.

Karen Højte Jensen (KF):

Det konservative folkeparti har stor forståelse for de problemer, der eksisterer vedrørende den store arbejdsløshed blandt kvinder, men jeg finder ikke, at det foreliggende ændringsforslag vil løse dette problem; tværtimod finder jeg, at det vil lægge bånd på kommunernes handlefrihed. Jeg ved også af egen erfaring, at kommunerne i deres arbejde med ungdomsarbejdsløsheden er særdeles opmærksomme på kvindernes særlige problemer. Vi vil stille os skeptiske over for udvalgsarbejdet om dette ændringsforslag.

Lawaetz (FP):

Det er sådan set overflødigt, at fremskridtspartiet går op og siger, at vi er imod ændringsforslaget, for vi tillader os fortsat at tænke i økonomiske baner. Vi har lige så megen sympati som de konservative for at hjælpe på ungdomsarbejdsløsheden; spørgsmålet er kun, hvordan man gør det. Og når vi er lidt bange for denne lov, bliver vi måske endnu mere forskrækket, hvis sådan et ændringsforslag går igennem.

Nu ved jeg ikke, om det er affødt af, at der er kvindeligt flertal i SFs folketingsgruppe. Vi er i høj grad tilhængere af ligestilling,

[Lawaetz]

men det var måske lige værd at spørge i denne forbindelse: hvor vil man finde alle de job? Det kan ministeren selvfølgelig også svare på, men jeg gad vide, om SF overhovedet har et svar på det. Det bliver jo en lang række søgte job, man skal ud at finde. Det var måske også lige værd at spørge – uden at gøre forskel, for selvfølgelig skal man lige-stilles, selvfølgelig skal man have ens løn – om SF er vidende om, at der alligevel er en lille forskel. Hvis vi ser på lønarbejdere, er der 60 pct. flere forsømmelser blandt kvinder, og går vi over til funktionærer, er det værre, så er der dobbelt så mange forsømmelser. Der er altså en lille forskel, som man ikke ved lov helt kan udrydde.

Når fremskridtspartiet er bange for denne lov, er det, fordi hvis man læser bemærkningerne rigtigt, laver man nu et forsøg for 2 amter, og man fortæller smukt, at det koster staten 300 mill. kr., hvilket nok skal være rigtigt, men giver man sig til at regne lidt på, hvad det koster landet totalt, taler vi ikke om 300 mill. kr., men om noget med 1,5 mia kr. pr. amt. Det interesserer selvfølgelig ikke SF så meget, men det burde nok interessere vores udmærkede socialdemokrati lidt. Det står mellem linjerne, at når man har gennemført de 2 forsøg, kan man udbrede ordningen til hele Danmark, og så må man gange antallet af amter med 1,5 mia kr. Så begynder vi at blive betænkelige. Og vi er også betænkelige ved, at man spænder et sikkerhedsnet ud under alle under 25 år. Incitamentet til at komme ud i erhvervslivet, hvor de hører til, har man dermed delvis taget fra dem.

Ingerlise Koefoed (SF):

Jeg er meget rørt over at høre hr. Lawaetz belære mig om den lille forskel på mænd og kvinder; det er altid rart at lære noget nyt. Men det kunne jo også være, at disse udsagn var meget traditionelle, og det kunne være, at man, hvis man så nøjere på vores ændringsforslag, kunne se, at det krævede en helt utraditionel tankegang og en helt utraditionel holdning. Vi er godt klar over, at det kniber rundt omkring med at finde på noget ordentligt arbejde, man kan tilbyde de unge kvinder, men vi er sikre på, at hvis man fik en lovgivning, der pålagde kommunerne at sige til forvaltningerne, at nu skulle de sørge for ikke længere at diskriminere de unge ar-

bejdsløse kvinder arbejdsmæssigt, ville der komme nogle nye og bedre forslag frem. Det er klart, at der også er en traditionel tankegang hos en del kvinder med hensyn til, hvad de kan beskæftige sig med. Dette forslag har to formål, nemlig at skabe noget nyt og noget bedre og at skabe en større ligestilling mellem mænd og kvinder på arbejdsmarkedet.

Så vil jeg gerne takke hr. Erenbjerg for tilsagnet om, at socialdemokratiet vil se på vores forslag mellem anden og tredje behandling. Jeg håber, det vil være muligt under den næste udvalgsbehandling at finde frem til en fællesnævner, og jeg vil, med det tilsagn vi her har fået fra hr. Erenbjerg om en fornuftig og åben behandling af vores forslag, tage mit ændringsforslag tilbage, men jeg vil naturligvis forbeholde mig ret til, i det øjeblik vi ikke når til enighed, at stille forslaget igen mellem anden og tredje behandling.

Tredje næstformand (Ove Jensen):

Det af fru Birthe Nielsen (SF) stillede ændringsforslag er af forslagsstilleren taget tilbage. Ønsker nogen at optage dette? (Op-hold). Da det ikke er tilfældet, er ændringsforslaget bortfaldet.

Mimi Jakobsen (CD):

Centrum-demokraterne er ikke betænk-ningsberettigede i udvalget, og jeg skal derfor på CDs vegne tilslutte mig de udtalelser, som kristeligt folkeparti er fremkommet med.

Vi har også i CD været meget betænkelige ved disse beskæftigelsesprojekter, ikke mindst på grund af den urimeligt høje aflønning, og vi har derfor bragt disse ting ind i forhandlingerne i det netop indgåede forlig. Vi har også fået tilsagn fra regeringen om, således som det fremgår af forliget, at man vil harmonisere de forskellige aflønningsformer inden for de forskellige ungdomstilbud, og det ser vi meget gerne.

I øvrigt har vi også fået forståelsen af, at regeringen selv nedprioriterer projekterne i forhold til andre aktiviteter, således at forstå, at de må være noget nær den sidste udvej, man tilbyder. Jeg mener nok, der kan være behov for projekterne, men jeg tror på den anden side, at de ganske få unge, der vil være henvist til dem, vil have så store sociale problemer, at de skal løses på anden vis, ik-

[Mimi Jakobsen]

ke gennem projekterne, men simpelt hen via sociallovgivningen.

For andre må det være mere rimeligt at forsøge at finde frem til et uddannelsesstilbud eller et erhvervsarbejde. Det er derfor sådan set med skepsis, at vi overhovedet stemmer for noget, der indeholder en fortsættelse af disse beskæftigelsesstilbud, men vi gør det, fordi vi har forstået, at det er ikke dem, der skal løse problemerne, det er andre faktorer, men som en sidste mulighed kan man altså bruge disse projekter, og det ser vi gerne.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Ændringsforslaget af Birthe Nielsen (SF) var taget tilbage.

§§ 1 og 2
vedtoges uden afstemning.

Lovforslagets overgang til tredje behandling
vedtoges uden afstemning.

Tredje næstformand (Ove Jensen):

Lovforslaget går herefter til fornyet behandling i udvalget.

Den næste sag på dagsordenen var:

12) Første behandling af:

Forslag til lov om indfødsrets meddelelse.
(Lovforslag nr. L 219. Fremsat 8/5 80).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Ingen bad om ordet.

Afstemning

Lovforslagets overgang til anden behandling
vedtoges uden afstemning.

Tredje næstformand (Ove Jensen):

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til indfødsretsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

13) Første behandling af:

Forslag til lov om ændring af lov om arbejdsformidling og arbejdsløshedsforsikring m. v. (Ændring af reglerne om efterløn).

[Af Tyroll (VS) m. fl.].

(Lovforslag nr. L 195. Fremsat 28/3 80).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Arbejdsministeren (Svend Auken):

Jeg kan kun sige om dette forslag, som jo er en gentagelse af alle venstresocialisternes ændringsforslag til det oprindelige efterlønsforslag, at det er gennemsyret af dårlig samvittighed fra VS' side over, at de ikke i sin tid medvirkede til gennemførelse af efterlønsordningen.

Jeg føler ingen trang til at gå ind i de enkelte bestanddele af forslaget. Det er min hovedbedømmelse af forslaget, at hvis det er VS' krav til en efterlønsordning, er det efter min opfattelse udelukket, at man nogen sinde her i folketinget finder flertal for gennemførelsen af det, og derfor bekræfter VS' vildtvoksende overbudsforslag ganske klart, at VS skal lønmodtagerne ikke regne med, når det drejer sig om sikring af en fornuftig efterlønsordning.

(Kort bemærkning).

Tyroll (VS):

Jeg tror, det fremgår med al ønskelig tydelighed, at det, der er tale om med de bemærkninger, som arbejdsministeren kom med her, er, at socialdemokratiet eller arbejdsministeren har dårlig samvittighed over ikke at kunne stemme for de forbedringer af efterlønsordningen, som er lagt frem her.

Arbejdsministeren (Svend Auken):

Nej, regeringen har ingen dårlig samvittighed. Regeringen har lagt et forslag frem om en efterlønsordning, som er blevet gennemført uden støtte fra venstresocialisterne, og så kommer man nu med en milliardstor regning, som man ved der ikke kan skaffes flertal for i denne sal, for over for offentligheden at bortforklare den kendsgerning, at man